

๓. ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ

๓.๑ ทรัพยากรน้ำผิวดิน

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา มี ๙ กลุ่มน้ำ โดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำที่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมาประมาณ ๒๐,๙๐๕ ตารางกิโลเมตรอำเภอที่ได้รับน้ำจากลุ่มน้ำ ได้แก่ อำเภอชุมพวงพิมายห้วยแถลงจักราชโนนสูง เมือง เสิงสางนครบุรีโชคชัยปักธงชัยสูงเนินปากช่องขามทะเลสอสีคิ้วโนนไทยประทาย โนนแดง บัวใหญ่ขามสะแกแสงคงแก่งสนามนางบ้านเหลื่อมหนองบุญมากรวม ๒๓ อำเภอมีรายละเอียดลุ่มน้ำต่างๆดังนี้

ลุ่มน้ำมูลต้นกำเนิดเกิดจากเขาวงและเขาละมั่งของเทือกเขาสันกำแพงในเขตอำเภอปักธงชัย ไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือผ่านท้องที่อำเภอปักธงชัยจักราชวกไปทางตะวันออกเฉียงเหนือผ่านอำเภอโนนสูงพิมายชุมพวงลำน้ำสายหลักคือ แม่น้ำมูลมีน้ำไหลตลอดปีและค่อนข้างมากในฤดูฝนประชากรตามริมฝั่งลุ่มน้ำมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ นอกจากนี้ลุ่มน้ำมูลยังมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่คือโครงการเขื่อนพิมายสร้างกั้นลำน้ำที่อำเภอพิมายรวมทั้งฝายหินทิ้งและโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อนำน้ำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

ลุ่มน้ำลำปลายมาศตอนปลายมีลำน้ำสายหลัก คือ ลำปลายมาศซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอเสิงสางคือลุ่มน้ำลำปลายมาศตอนต้นไหลผ่านอำเภอลำปลายมาศจังหวัดบุรีรัมย์แล้วไหลเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาเป็นลุ่มน้ำลำปลายมาศตอนปลายโดยไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตอนเหนือของอำเภอชุมพวง ประชากรส่วนใหญ่ตามริมฝั่งลำน้ำประกอบอาชีพทำนาและทำไร่เป็นส่วนใหญ่ มีน้ำไหลตลอดปีแต่ฤดูแล้งจะมีปริมาณน้ำน้อยจนไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้

ลุ่มน้ำลำปลายมาศตอนต้นมีลำน้ำสายหลัก คือ ลำปลายมาศซึ่งเกิดจากลำห้วยเพี้ยกลำห้วยโตนและห้วยอื่น ๆ ไหลมารวมกันแล้วไหลเข้าสู่อำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานของอำเภอครบุรีและเสิงสางน้ำไหลลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็วในฤดูฝนทำให้ดิน ดุดซึบน้ำได้น้อยเกิดการชะล้างหน้าดินสูงทำให้ลำน้ำตื้นเขินเร็วและไม่สามารถกักเก็บน้ำได้มีโครงการชลประทานเขื่อนลำปลายมาศอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำแต่ประชากรส่วนใหญ่ที่ได้รับประโยชน์อยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำจักราช มีลำน้ำสายหลัก คือ ลำจักราชซึ่งเกิดจากห้วยสาระเพ็ชรและห้วยจักราชในอำเภอหนองบุญมากแล้วไหลสู่แม่น้ำมูลในอำเภอพิมายมีน้ำไหลเฉพาะช่วงฤดูฝนประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ลำห้วยตอนต้นมีความลาดชันมากราษฎรสร้างฝายเป็นช่วงๆ ค่อนข้างมากบริเวณลุ่มน้ำมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก

ลุ่มน้ำลำมูลบน - ลำพระเพลิงมีลำน้ำสายหลัก คือลำพระเพลิงลำมูลบนลำแะและลำน้ำมูล มีความยาวประมาณ ๒๒๔ กิโลเมตรซึ่งไหลไปบรรจบกับลำตะคองที่อำเภอจักราชประชากรตามลุ่มน้ำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอปักธงชัย และอำเภอครบุรี มีปริมาณน้ำค่อนข้างมากและไหลตลอดปีลุ่มน้ำนี้มีเขื่อนขนาดใหญ่ ๓ แห่งคือเขื่อนลำมูลบนเขื่อนลำแะและเขื่อน ลำพระเพลิงนอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำตะคองต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขาสันกำแพงในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีลำน้ำสายหลักคือลำตะคองมีความยาวประมาณ ๑๗๕ กิโลเมตรไหลขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอปากช่องและ วกลงไปทางตะวันออกผ่านอำเภอสีคิ้วสูงเนินเมืองไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตำบลท่าช้างอำเภอเฉลิมพระเกียรติประชากรตามบริเวณลุ่มน้ำส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนาทำไร่และปลูกไม้ผลนอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์ด้วย

ลุ่มน้ำลำเชียงไกรต้นกำเนิดเกิดจากภูเขาในเขตอำเภอบำเหน็จณรงค์จังหวัดชัยภูมิมีลำน้ำสายหลักคือลำเชียงไกรมีความยาวประมาณ๑๔๕ กิโลเมตรซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอด่านขุนทดและไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอนนสูงมีน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กฝายน้ำล้นและบ่อบาดาลอีกหลายแห่งประชากรส่วนใหญ่ตามลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนาทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำลำสะเทตต้นน้ำอยู่ที่ห้วยปราสาทในเขตอำเภอกงมีลำน้ำสายหลักคือลำสะเทตมีความยาวประมาณ ๓๕ กิโลเมตรมีต้นน้ำอยู่ที่อำเภอลำทะเมนชัยและอำเภอกง มีปริมาณน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน และมีฝายน้ำล้นขนาดกลางขนาดเล็กกั้นลำน้ำอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนาทำไร่ปลูกไม้ผลและเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำชีมีลำน้ำสายหลัก คือ ลำน้ำชีช่วงผ่านจังหวัดนครราชสีมามีความยาวประมาณ ๓๘ กิโลเมตรมีน้ำไหลตลอดปี และมีปริมาณน้ำค่อนข้างมากในฤดูฝนโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากแม่น้ำชีของการพลังงานแห่งชาติในพื้นที่อำเภอกันทรารมณังและแหล่งน้ำขนาดเล็กอีกหลายแห่งประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา

พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่สำคัญในเขตจังหวัดนครราชสีมา

ลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่ลุ่มน้ำ		อำเภอในเขตลุ่มน้ำ
	ตร.กม	ไร่	
๑. ลำน้ำมูลตอนบน	๒,๕๒๑	๑,๕๓๕,๖๒๕	ครบุรี โชคชัย เมือง เฉลิมพระเกียรติ
๒. ลำพระเพลิง	๒,๓๑๐	๑,๔๔๓,๗๕๐	ปากช่อง วังน้ำเขียว ปักธงชัย โชคชัย
๓. ลำตะคอง	๓,๙๐๕	๒,๔๔๐,๖๒๕	ปากช่อง สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เมือง
๔. ลำเชียงไกร	๓,๗๕๒	๒,๓๔๕,๐๐๐	ด่านขุนทด สีคิ้ว เทพารักษ์ โนนไทย เมือง พระทองคำ โนนสูง ขามสะแกแสง
๕. ลำน้ำชี	๖๘๐	๔๒๕,๐๐๐	แก่งสนามนาง บ้านเหลื่อม คง
๖. ลำสะเทต	๒,๔๕๗	๑,๕๓๕,๖๒๕	บัวใหญ่ บัวลาย สีดา คง โนนแดง พิมาย ประทาย โนนสูง ขามสะแกแสง เมืองยาง
๗. ลำน้ำมูลตอนล่าง	๑,๕๖๕	๙๗๘,๑๒๕	โนนสูง เฉลิมพระเกียรติ จักราช พิมาย ชุมพวง ลำทะเมนชัย เมืองยาง
๘. ลำจักราช	๑,๓๘๘	๘๖๗,๕๐๐	เสิงสาง หนองบุญมาก จักราช พิมาย เฉลิมพระเกียรติ
๙. ลำปลายมาศ	๑,๙๑๕	๑,๑๙๖,๘๗๕	ครบุรี เสิงสาง ห้วยแถลง ชุมพวง
รวม	๒๐,๔๙๓	๑๒,๘๐๘,๑๒๕	

ที่ :โครงการชลประทานจังหวัดนครราชสีมา (๒๕๕๓)

๓.๑.๑ อ่างเก็บน้ำสำคัญ

๑) อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	ปริมาณน้ำที่ระดับเก็บกัก (ล้านลูกบาศก์เมตร)
	ปริมาณน้ำต้นทุนรวม(เขื่อนลำตะคอง+กพผ)		๓๒๔.๓๙
๑	อ่างเก็บน้ำลำตะคอง ม.๑ ต.คลองไผ่ อ.สีคิ้ว	๑๕๔,๑๙๕	๓๑๔.๔๙

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	ปริมาณน้ำที่ระดับเก็บกัก (ล้านลูกบาศก์เมตร)
๒	อ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง ม.๙ ต.ตะขบ อ.ปักธงชัย	๗๕,๕๒๔	๑๐๙.๖๓
๓	อ่างเก็บน้ำมูลบน ม.๗ ต.จระเข้หิน อ.ครบุรี	๔๕,๗๙๘	๑๔๑.๐๐
๔	อ่างเก็บน้ำลำแจะ ม.๗ ต.โคกกระชาย อ.ครบุรี	๙๘,๔๖๖	๒๗๕.๐๐
๕	อ่างเก็บน้ำลำปลายมาศ ม.๗ ต.บ้านราษฎร์ อ.เสิงสาง	๑๘,๖๐๐	๙๘.๐๐
	รวม ๕ โครงการฯ	๓๙๗,๓๘๘	๙๔๘.๐๒

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดนครราชสีมา (๓๐ กันยายน ๒๕๕๘)

๒) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ในเขตจังหวัดนครราชสีมา

ที่	โครงการชลประทาน ขนาดใหญ่	ที่ตั้ง			พื้นที่ในเขต จังหวัดนครราชสีมา (ไร่)		อาคารหัวงาน
		บ้าน	ตำบล	อำเภอ	โครงการ	ชลประทาน	
๑	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำตะคอง	ม.๑	คลองไผ่	สีคิ้ว	๑๙๕,๑๑๖	๑๕๔,๑๙๕	เขื่อนลำตะคอง อ่างพักน้ำ เขายายเที่ยง
๒	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำพระเพลิง	ม.๙	ตะขบ	ปักธงชัย	๑๑๔,๕๒๕	๙๕,๒๑๓	เขื่อนลำพระเพลิง เขื่อนลำสำลาย
๓	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน-ลำแจะ	ม.๗	จระเข้หิน	ครบุรี	๑๘๓,๙๕๓	๑๔๔,๒๖๕	เขื่อนมูลบน เขื่อนลำแจะ
๔	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปลายมาศ	ม.๗	บ้านราษฎร์	เสิงสาง	๒๖,๕๓๗	๒๒,๕๕๖	เขื่อนลำปลายมาศ เขื่อนห้วยเตย ฝายประชา
๕	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาทุ่งสัมฤทธิ์	-	ในเมือง	พิมาย	๒๙๐,๑๔๒	๒๕๔,๑๓๓	เขื่อนระบายน้ำพิมาย
๖	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลกลาง	-	หนองหลัก	ชุมพวง	๑๙,๑๕๗	๑๖,๓๘๑	ประตูระบายน้ำ ชุมพวง ฝายยางนางโท
	รวม ๖ โครงการฯ				๘๒๙,๔๓๐	๖๘๖,๗๔๓	

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดนครราชสีมา (๓๐ กันยายน ๒๕๕๘)

๒) อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	ปริมาณน้ำที่ระดับเก็บกัก (ล้านลูกบาศก์เมตร)
๑	ลำสำลาย ม.๑๕ ต.ตะขบ อ.ปักธงชัย	๑๙,๖๘๙	๓๙.๘๐
๒	บ้านสันกำแพงต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว	-	๖.๔๐
๓	ลำเชียงสาต.อุดมทรัพย์ อ.วังน้ำเขียว	-	๗.๕๐
๔	ห้วยเตย ม.๑๒ ต.สระตะเคียน อ.เสิงสาง	๓,๙๕๖	๔.๑๐
๕	ห้วยบ้านยางม.๑๑ ต.โคกกรวด อ.เมือง	๑,๘๓๑	๖.๕๒

ลำดับ ที่	อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	ปริมาณน้ำที่ระดับเก็บกัก (ล้านลูกบาศก์เมตร)
๖	ห้วยยาง ม.๑๓ ต.ธงชัยเหนือ อ.ปักธงชัย	๒,๕๓๓	๕.๕๔
๗	บะอีแตนต.อุดมทรัพย์อ.วังน้ำเขียว	-	๑.๘๐
๘	ห้วยซับประดู่ ม.๖ ต.มิตรภาพ อ.สีคิ้ว	๑๐,๙๑๔	๒๗.๖๖
๙	ลำเชียงไกร(ตอนบน)ต.บ้านเก่า อ.ด่านขุนทด	-	๔.๕๐
๑๐	ลำเชียงไกร (ตอนล่าง) ม.๔ ต.บัลลังก์อ.โนนไทย	๒๑,๗๑๔	๒๗.๗๐
๑๑	หนองกก ม.๘ ต.พังเทียมอ.พระทองคำ	๑๐๕	๒.๙๒
๑๒	ห้วยปราสาทใหญ่ ม.๒ ต.ห้วยบง อ.ด่านขุนทด	๗,๑๗๙	๘.๗๐
๑๓	ห้วยยางพะโลม ม.๒ ต.บึงพะไล อ.แก่งสนามนาง	๗,๓๗๖	๑๓.๓๐
๑๔	ห้วยน้ำเค็ม ม.๒ ต.แจ้งใหญ่ อ.บัวใหญ่	๗๔๙	๐.๖๗
๑๕	บึงกระโดน ม.๘ ต.ประทาย อ.ประทาย	๒,๕๗๓	๑๐.๒๑
๑๖	ห้วยตะคร้อ ม.๑ ต.หนองมะนาว อ.คง	๓,๕๘๘	๙.๕๐
๑๗	ลำฉมวก ม.๙ ต.ห้วยประทู้อ.ห้วยแถลง	๑๑,๙๖๙	๒๓.๔๕
๑๘	ห้วยบง ม.๓ ต.ประสุข อ.ชุมพวง	๖,๙๕๘	๑๔.๔๔
๑๙	ห้วยสะกาด ม.๑ ต.นิคมฯ อ.พิมาย	๒,๒๙๑	๓.๕๘
๒๐	ห้วยหิน ม.๒ ต.โนนสมบูรณ์ อ.เสิงสาง	๙๘๑	๑.๙๕
๒๑	ห้วยเพี้ยก ม.๑ ต.ลำเพี้ยก อ.ครบุรี	-	๑.๕๐
๒๒	ห้วยทับคร้ว ม.๑๑ ต.บ้านใหม่ อ.ครบุรี	๑,๐๐๘	๕.๐๐
	รวม ๒๒ โครงการฯ	๑๐๕,๔๑๔	๒๒๖.๗๔

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดนครราชสีมา(๓๐ กันยายน ๒๕๕๘)

๓) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก

- อ่างเก็บน้ำชลประทานขนาดเล็กที่มีอยู่ในเขตมีทั้งสิ้น ๔๗๓ แห่ง

๓.๑.๒ สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำ

- ๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ เชื่อกักเก็บน้ำ จำนวน ๕ โครงการ

ที่	เขื่อน	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ร้อยละ	สภาพน้ำปีที่แล้ว		
					ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ร้อยละ	เพิ่ม-ลด (ล้าน ลบ. ม.)
๑	เขื่อนลำตะคอง	๓๑๔.๔๙๐	๑๙๕.๓๕๑	๖๒.๑๒	๑๑๑.๗๙๐	๓๕.๕๕	-
๒	เขื่อนลำพระเพลิง	๑๕๕.๐๐๐	๑๓๗.๕๐๗	๘๘.๗๑	๗๐.๗๖๐	๔๕.๖๕	-
๓	เขื่อนมูลบน	๑๔๑.๐๐๐	๑๑๐.๑๓๕	๗๘.๑๑	๖๙.๘๓๔	๔๙.๕๓	-
๔	เขื่อนลำแชะ	๒๗๕.๐๐๐	๒๐๑.๑๐๐	๗๓.๑๓	๑๓๒.๕๐๐	๔๘.๑๘	-
๕	เขื่อนลำปลายมาศ	๙๘.๐๐๐	๘๕.๒๙๐	๘๗.๐๓	๕๕.๔๐๙	๕๖.๕๔	-
	รวม	๙๘๓.๔๙๐	๗๒๙.๓๘๓	๗๔.๑๖	๔๔๐.๒๙๓	๔๔.๗๗	-

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดนครราชสีมา(๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐)

๒) โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๒๒ โครงการ

อ่างเก็บน้ำ	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ร้อยละ	สภาพน้ำปีที่แล้ว		
				ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ร้อยละ	เพิ่ม-ลด (ล้าน ลบ.ม.)
รวม ๒๒ แห่ง	๒๓๓.๒๓๔	๒๑๓.๕๑๕	๙๑.๕๕	๑๗๐.๖๙๖	๗๓.๑๙	-

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดนครราชสีมา(๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐)

๓.๑.๒ ความต้องการน้ำของจังหวัดนครราชสีมา

การใช้น้ำในปัจจุบันและอนาคตของพื้นที่ลุ่มน้ำในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา แบ่งตามกิจกรรมเป็น ๓ ประเภท คือ

- (๑) ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว
- (๒) ความต้องการน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม
- (๓) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร

สำหรับความต้องการน้ำเพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้าและเพื่อรักษาสมดุลนิเวศทำให้น้ำซึ่งเป็นปริมาณน้ำ ที่ไม่ได้ถูกใช้ให้หมดไปแต่เป็นปริมาณน้ำที่เหลือปล่อยทิ้งไปทางด้านท้ายน้ำ และได้นำมารวมไว้ในการวิเคราะห์ระบบแหล่งน้ำด้วยผลการประเมินความต้องการใช้น้ำในปัจจุบันและอนาคตในกิจกรรมหลักทั้ง ๓ ประเภท สรุปได้ดังนี้

กิจกรรม	ความต้องการน้ำของ จ.นครราชสีมา เฉลี่ยรายปี (ล้าน ลบ.ม.)
	ปี ๒๕๕๘
อุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว	๖๑.๘๔
การเกษตรในเขตชลประทาน	๔,๔๒๙.๑
อุตสาหกรรม	๑๑๐.๓
รวม	๔,๖๐๑.๒๔

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ (๒๕๕๘)

๓.๑.๓ พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ

๑) พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดน้ำท่วมขังจังหวัดนครราชสีมาบริเวณที่ราบริมแม่น้ำมูล แม่น้ำชี และแม่น้ำสาขาใกล้จุดบรรจบแม่น้ำสายหลักทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง

๒) พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดดินถล่ม มีพื้นที่เสี่ยงภัยในเขตจังหวัดนครราชสีมา ๔ ตำบล ใน ๓ อำเภอ

๓) พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า จังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดไฟป่าบริเวณทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่โดยเฉพาะในเขตอำเภอปากช่องและอำเภอรังน้ำเขียว

๔) พื้นที่แล้งซ้ำซาก พื้นที่จังหวัดนครราชสีมาประสบภัยแล้งในระดับรุนแรง

๕) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ (๒๕๕๕)

๓.๑.๔ สถานการณ์ภัยแล้ง

รายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ปี ๒๕๖๐ โดยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ๕ นครราชสีมา (ปก.เขต ๕นม.) สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ข้อมูลพื้นที่ประกาศภัยแล้งย้อนหลัง ๓ ปี

ปี ๒๕๕๗	จำนวน ๓	อำเภอ ๒๑	ตำบล ๑๗๒	หมู่บ้าน
ปี ๒๕๕๘	จำนวน ๘	อำเภอ ๖๒	ตำบล ๖๑๖	หมู่บ้าน
ปี ๒๕๕๙	จำนวน ๑๑	อำเภอ ๖๔	ตำบล ๖๕๘	หมู่บ้าน

๒) การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง

๒.๑) การแจกจ่ายน้ำอุปโภค/บริโภค

- วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๐ สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต ๕ นครราชสีมา จ่ายน้ำจำนวน ๒๕๐๐ แกลลอน มอบน้ำดื่มสะอาดให้ในพื้นที่ตำบลโบสถ์และตำบลกระเบื้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา

- ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ๕ นครราชสีมา สูบน้ำเพื่อกักเก็บน้ำ สำหรับผลิตประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๑๓ หมู่บ้าน ปริมาณน้ำ ๙,๘๐๕,๑๒๐ ลิตร.

๒.๒) การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

- การจัดรถบรรทุกน้ำในพื้นที่แจกจ่ายน้ำอุปโภค -บริโภค

๒.๓) การป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

- การสูบน้ำกักเก็บไว้ในแหล่งกักเก็บน้ำให้เพียงพอ การจัดทำฝายประจักษ์ในเขตพื้นที่

๒.๔) การแก้ไขปัญหาระยะยาว

- การพัฒนาแหล่งน้ำ ชุดลอกแหล่งน้ำ การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

๒.๕) การเตรียมการหากเกิดปัญหาภัยแล้งในอนาคต

- การสำรวจพื้นที่ที่คาดว่าจะประสบปัญหาภัยแล้ง โดยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ๕ นครราชสีมา

- กรอบแผนปฏิบัติงาน สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๕ นครราชสีมา ประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๑

โครงการ	จำนวนแห่ง
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ รูปแบบที่ ๑	๖
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ รูปแบบที่ ๒	๑๐
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค	๙
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง รูปแบบที่ ๒	๑๐
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง รูปแบบที่ ๓	๗
รวม (แห่ง)	๔๒

ที่มา : สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๕ นครราชสีมา

๒.๖) ความต้องการที่ได้รับการผลักดัน/การสนับสนุน

- ขอสนับสนุนให้มีการจัดงบประมาณในการดำเนินการแก้ไขปัญหากล้วยแล้ง อุทกภัย ในการขุดลอก ก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่ หรือแหล่งน้ำสำรองในชุมชน ให้ครอบคลุม เพื่อที่จะสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้บริหารจัดการในสถานการณ์ภัยแล้ง รวมทั้งเป็นแก้มลิงในช่วงมีฝนตกชุกหรืออุทกภัย
- ขอสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดิน ขุดเจาะน้ำบาดาล รวมทั้ง การเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม ในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน
- ขอสนับสนุนงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น ขุดลอกเพื่อเพิ่มปริมาตรการกักเก็บให้มากขึ้น ขุดเจาะบ่อบาดาล หรือการเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม รวมทั้งจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น การจัดหารถบรรทุกน้ำ กรณีขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

๓.๑.๕ สถานการณ์น้ำท่วม

ส่วนใหญ่เป็นสถานการณ์น้ำไหลหลากจากฝนตกหนัก พายุ และลมกระโชกแรงในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนมีนาคม - กันยายน ๒๕๖๐ มีน้ำท่วมทั้งหมด ๒๓อำเภอที่ได้รับผลกระทบ คือ อ.โนนแดง, โนนสูง, อ.ชุมพวง, อ.ประทาย, อ.บัวใหญ่, อ.บัวลาย, อ.แก้งสนามนาง, อ.บ้านเหลื่อม, อ.เทพารักษ์, อ.สีดา, อ.ชุมพวง, อ.ด่านขุนทด, อ.เมืองยาง, อ.พิมาย, คาง, วังน้ำเขียว, ปักธงชัย, เฉลิมพระเกียรติ, เสิงสาง, ครบุรี, ลำทะเมนชัย, ขามทะเลสอและอำเภอเมืองนครราชสีมาโดยอำเภอที่มีพื้นที่ท่วมบ่อยที่สุด ได้แก่ ลำทะเมนชัย, พิมาย, บัวใหญ่ และจักราช รายละเอียดดังตาราง (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐)

เดือน	รายชื่ออำเภอที่ประสบอุทกภัย	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ได้รับความเดือดร้อน	
					จำนวนคน	จำนวนครัวเรือน
มีนาคม	เฉลิมพระเกียรติ, ขามทะเลสอ	๒	๓	๑๔	๗๑๑	๒๖๘
พฤษภาคม	เสิงสาง, จักราช, พิมาย, ครบุรี, ลำทะเมนชัย, วังน้ำเขียว, บ้านเหลื่อม, เมืองนครราชสีมา	๘	๒๒	๘๒	๘,๙๕๓	๓,๐๒๕
มิถุนายน	จักราช, วังน้ำเขียว, ปักธงชัย, ลำทะเมนชัย, บัวลาย, ชุมพวง, แก้งสนามนาง, บัวใหญ่, พิมาย, โนนสูง, โนนแดง, คาง	๑๒	๓๑	๑๑๓	๗,๗๓๖	๖,๙๘๒
กรกฎาคม	เมืองยาง, บ้านเหลื่อม, พิมาย, ด่านขุนทด, แก้งสนามนาง, สีดา, ลำทะเมนชัย, ชุมพวง, ประทาย, บัวใหญ่, บัวลาย, เทพารักษ์, โนนแดง, จักราช	๑๔	๙๑	๗๙๗	๔๘,๗๕๔	๒๘,๒๖๒
สิงหาคม	เมืองนครราชสีมา, บัวใหญ่, ขามทะเลสอ	๓	๑๑	๕๑	๒๑๔	๒๔๑

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา (๒๕๖๐)

๓.๒ ทรัพยากรน้ำบาดาล

ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล จังหวัดนครราชสีมา

ประเภทการใช้งาน	จำนวนบ่อน้ำบาดาล	ปริมาณการใช้น้ำ (ลบ.ม./วัน)
บ่อเกษตรเลี้ยงสัตว์	๑,๐๑๑	๓๕,๓๔๑
บ่อเกษตรเพาะปลูก	๔๖๐	๑๐,๑๐๔
บ่อน้ำอุปโภค	๑,๔๔๗	๑๑๒,๔๒๒
บ่อธุรกิจอุตสาหกรรม	๒,๐๑๔	๑๕๓,๔๕๗
บ่อธุรกิจบริการ	๒,๔๒๙	๑๐๘,๑๖๘
บ่อธุรกิจการค้า	๒,๕๐๗	๑๑๒,๗๘๔
รวม	๙,๘๖๘	๕๓๒,๒๗๖

ที่มา : สำนักทรัพยากรน้ำบาด เขต ๕ (๒๒พฤศจิกายน ๒๕๖๐)